

POGOVOR S KIPARJEM SAMOUKOM IVANOM SEKULIČEM-FERDOM

Igra stekla in svetlobe

Kljub temu, da je Ivan Sekulič-Ferdo študiral kiparstvo na akademiji v Darmstadtu v ZR Nemčiji, ga lahko označimo kot samosvojega samouka v kiparstvu. S kiparstvom, če lahko prve poizkuse figuralko v lesu tako označimo, se je začel ukvarjati pred dvajsetimi leti.

Sam je v najinem razgovoru razdelil celotno obdobje svojega umetniškega delovanja na tri obdobja. Začetki njegovega dela so vezani na obdelavo lesa-figuraliko. Nato je pre-

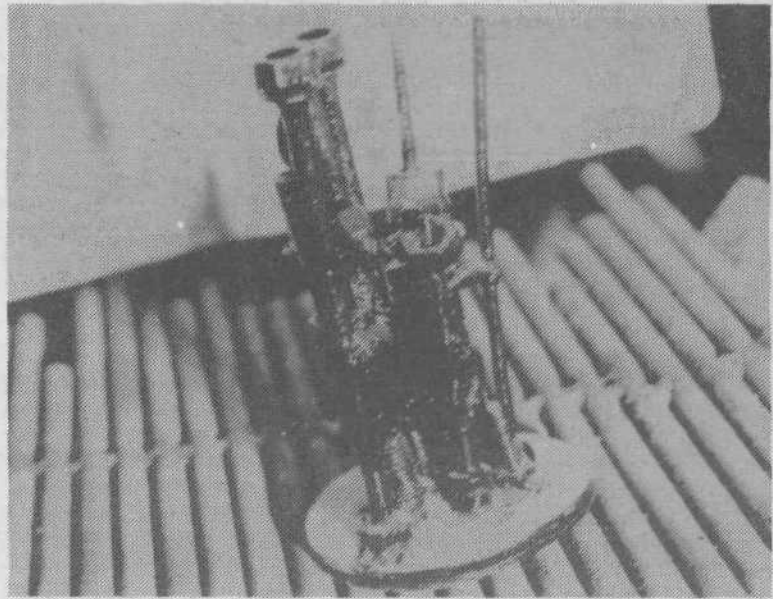
šel na obdelavo kovine, kjer je figuralka sicer še prisotna, namen pa je predvsem dekorativen, zato se tega obdobja Sekulič tudi nerad spominja, saj meni, da je v umetniškem pogledu stagniral. Pred nekajimi tremi leti pa je začel izdelovati plastike iz steklenih elementov.

Najin razgovor je glede na rastavo, ki jo pripravlja v začetku junija v Jelovškovi galeriji v Ljubljani, potekal predvsem o njegovem novejšem delu.

— V svojih plastikah iz stekla poskušam ustvariti umetniško delo, ki temelji v geometriji in estetiki industrijskih predmetov — je označil svoje delo Ivan Sekulič, ter nadaljeval — pravzaprav so moje plastike iz stekla geometrizirane predmetne forme, ki po določenih kompozicijskih principih tvorijo različne arhitektonske v prostoru posegajoče celote. Objekti, ki jih izdelujem nastajajo s postopkom rezanja steklenih plošč v manjše ali večje geometrijske oblike, ki jih nato sestavljam v konstruktivistične celote, ki imajo spet obliko geometrijskega telesa, ki poseduje nove prostorske razsežnosti. Nikakor ne iščem neke nasilne abstrakcije, da bi bila moja dela bolj »umetniška«. To je razvidno iz del samih, ki so tudi po mnenjih kritikov likovno »čitljiva« in zunaj sleherne nerativnosti. Iščem pa razmerje med oblikovnimi vrednotami, ki jih vsebuje oblikovani material — steklo in le tu se mi nudijo številne kombinacije in rešitve. —

— V zadnjem času si se posvetil samo kiparstvu, saj si prevzel status svobodnega umetnika, kako da si se odločil, neglede na določeno afirmacijo, ki jo imaš, za tako ekonomsko nezanesljivo potezo? —

— V začetku letošnjega leta sem upal dobiti preko Stanovanjske skupnosti Center prepotrebne prostore za delo v neki kleti na Poljanskem naspisu, kar je vsekakor eden od najpomembnejših vzrokov, da sem se, po tolikem času ukvarjanja z upodabljanjem umetnostjo, odločil samo za kiparstvo. Vem, da še nisem avtor takšnega kova, da bi se lahko preživljal samo s svojim kiparskim delom. Vendarle me nekatera priznanja v zadnjih letih vzpodbujajo in bi rad preizkusil svoje moči in vrednosti, kar pa lahko storim le tako, da ves čas posvetim kiparstvu. —

Jože Smole med krajanji v Gradišču

V želji, da bi bili prebivalci krajevne skupnosti Gradišče dobro in sproti obveščeni, je predsedstvo Krajevne konference SZDL organiziralo 11. aprila 1979 v avli osnovne šole »Majda Vrhovnik« razgovor »O AKTUALNI ZUNANJEPOLITIČNI SITUACIJI«. Govoril je krajan krajevne skupnosti Gradišče JOŽE SMOLE, predsednik komisije za mednarodne odnose pri CK ZKS. Zanimivega razgovora se je udeležilo več kot sto krajanov, ki so pozorno sledili izvajanjem Jožeta Smoleta in postavljali tudi vprašanja, na katera so prejeli obširne in temeljite odgovore.

A. Ž.

Ob mednarodnem letu otroka, v katere akcije se, seveda, vključujemo vsi, je prav, da opozorimo na revijo, ki si že ves čas prizadeva za naše najmlajše in njihovo življenjsko okolje. To je revija »Otrok in družina«, ki izhaja že 28 let.

Tokrat naj vas opozorimo na zadnjo, četrto številko, ki je pravkar izšla; o vsebini vsakokratne številke pa bomo sprotno obveščali.

uredništvo

Aprilska številka revije »Otrok in družina« tudi tokrat prinaša vrsto zanimivih prispevkov. Olga Vipotnik nas v sestavku »27. april — OF vrelc vrednot za mladi rod« spominja na prehojeno pot in svetle vzglede naše NOB s poudarkom na skrbi, ki jo je OF že v tistih težkih letih posvečala otrokom. V prispevku »Nove smeri in vsebina« Dragana Kraigher osvetljuje nekatera odprta vprašanja, ki jih vsebuje osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. O velikem priznanju, doseženem v Indiji na Shankarjevem mednarodnem otroškem, likovnem in pesniškem tekmovanju poročata Neli Kač. Dr. Milica Bergant nam v strokovnem sestavku »Kaj je to — družina« skuša opredeliti družino, predstaviti raznolike družinske ureditve in vrednote na raznih koncih sveta ter različnost odnosov med starši in otroki.

Rubrika, ki je namenjena vzgoji in učenju, prinaša vrsto člankov, namenjenih šolskemu otroku: Starši morajo redno spremljati otrokovo šolsko delo, »Leni« učenci, Družina s problematičnim otrokom, Prosti čas šolarja in celodnevni šoli. Prof. Bogo Jakopič nas s prispevkom »Naša jezikovna kultura« poziva k večji pozornosti v našem jezikovnem izražanju. »Nana je« Jane Milčinski predstavlja čuteče in subtilno opazovanje otroka v njegovem vsakdanjem odrasčanju. Predšolskemu otroku so posvečeni tudi članki: »Nekateri problemi varstva otrok v jasli«, »Pedagoški vidiki tekmovanja za športno značko«, »Pozornost staršev, pogoj za otrokovo duševno zdravje«.

»Kako naj si izberem ustrezen poklic« nam v rubriki Pred odčitvijo svetuje psiholog Peter Bergant. Tudi naš doraščajoči otrok bo našel nekaj sestavkov zase v prispevku Slavice Česnik, ki poroča o izkušnjah skupinskega dela ob vprašanjih, ki zadevajo pripravo doraščajočega otroka za prihodnje skupno življenje in oblikovanje odnosov do soljudi. Dušica Kunaver v prispevku »Urejeno stanovanje še ne pomeni topel dom« naziva odgovore, ki so jih učenci 8. razredov pri pouku družbenomoralne vzgoje napisali na temo: Moji starši in jaz.

Problematico skupnega življenja obravnavajo sestavki: »Enakopravnost v družini«, »Zakonca in denar«, »Razširjena družina«. Prispevek »Živi del slovenske narodne celote« nas seznanja s slovensko gimnazijo v Celovcu, njeno zgodovino in sedanjim delom. Vaši svetovalci: psiholog, zdravnik in pravnik so prisotni v naslednjih sestavkih: »Simbolične funkcije mišljenja v predšolskem obdobju«, »Kako naj pijem po pameti, da ne bom postal alkoholik« in »Minimalne zahteve za gradnjo in opremo vzgojnovarstvenih zavodov«. Pretresljivo je pismo ene izmed mater: »Strokovnjaki, ki obravnavajo naše otroke«. V rubriki: Knjiga za vas in vašega otroka so predstavljena tri nova dela naših založb. Polk. Ivo Bajt se v rubriki: Na braniku domovine spominja pomembnih pomnikov naše zgodovine. Ivo Štajdohar pa seznanja z akcijo Nič nas ne sme presenetiti. Revijo zaključuje rubrika Prisluhnite s prispevki otrok različnih naših osnovnih šol.

Velja pa še posebno opozoriti na prilogo VRTEC, kjer najdemo vrsto idej, kako obogatiti čas, ki ga preživimo z našim malčkom: Igre s prsti, Naredimo vremenski koledar, zgodbi, pobarvanka, uganke in intervju z našim vidnim ustvarjalcem za otroke Sergiom Gobbom.

stanovanjska samouprava — stanovanjska samouprava — stanovanjska samouprava

splošnim aktom program za reševanje stanovanjskih potreb svojih delavcev, solidarnostni stanovanjski skladi pa program družbene pomoči.

Vsi programi so sprejeti za dobo, za katero je sprejet občinski program stanovanjske graditve.

Sistem financiranja stanovanjske graditve je precej razčlenjen predvsem zaradi velikega števila subjektov financiranja in razdrobljenosti virov financiranja. Namen sistemskih rešitev v tem zakonu je, da se glede delitve dohodka, ki ga ustvarjajo organizacije združenega dela in druge organizacije, upoštevajo njihove samoupravne pravice ter se zagotovi koncentracija kapitala in integracija financiranj na osnovi samoupravnega odločanja.

Temeljne smernice za financiranje je podala že resolucija o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, zakon je uvedel na področju le nekatere spremembe.

Tako naj zagotavljajo sredstva za stanovanjsko graditev:

Delovni ljudje in občani, ki kot stanovanjski interesi lahko gradijo, kupujejo ali rekonstruirajo stanovanje ali stanovanjske hiše z lastnimi sredstvi in s posojili. V zasebno last dobijo stanovanja povsem z lastnimi denarnimi sredstvi. V dosedanjih praksi je tak način bil izjema, ne pa pravilo. Raven osebnih dohodkov in visoke cene stanovanj naravnost narekuje, da družba pomaga občanom z dodatnimi sredstvi v obliki posojil ne glede na to, če grade in kupujejo v zasebno last. Kako intenzivna je ta družbena pomoč je odvisno od poveča-

nja narodnega dohodka in življenjske ravni. Družbene pomoči so deležni lahko samo občani, ki stanovanjsko graditev vključujejo v okvir občinskega programa stanovanjske graditve, drugi, ki se v program ne vključijo, dobijo posojila pod manj ugodnimi pogoji. Poudariti je treba, da posojilojemalec pridobi posojilo le ob lastni udeležbi.

Organizacije združenega dela na osnovi samoupravnega sporazuma določijo odstotek sredstev za stanovanjsko graditev in družbeno pomoč. Ta sredstva vlagajo v svoje sklade za skupno porabo in sicer ob vsakem izplačilu osebnih dohodkov od skupnega zneska sredstev, iz katerih plačujejo prispevke. Po dosedaj veljavnih predpisih je bila natanko določena višina sredstev za stanovanjsko gospodarstvo z zveznim zakonom. Novost zakona je da predpiše najnižji prispevek občina z odlokom, če organizacije ne določijo najnižjega odstotka sredstev s samoupravnim sporazumom.

Tako bodo vse organizacije izločale potrebna sredstva neposredno ali na podlagi normativnega akta.

Sredstva organizacij združenega dela za stanovanjsko gospodarstvo se delijo:

- Sredstva za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Ta prispevek je zavezana plačevati tudi tista organizacija, ki izvaja sanacijski načrt ali izplačuje minimalne osebne dohodke.
- Del sredstev iz sklada skupne porabe združujejo delovne organizacije po 13. členu tega zakona pri poslovnih banki kot vezana sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve. Višina je določena na podlagi samoupravnega sporazuma.
- Nekaj sredstev ostane delovni organi-

zaciji za samostojno razpolaganje in sicer lahko: varčuje pri banki, da bi pridobila bančno posojilo za stanovanjsko graditev, odobrava posojila delavcem za stanovanjsko graditev, vlaga neposredno v stanovanjsko gradnjo ali rekonstrukcijo.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja samostojno določa sredstva za graditev stanovanj na podlagi svojega programa. Sredstva vlaga skupnost v poseben sklad za stanovanjsko graditev, ki se ustanovi pri tej skupnosti. Vsa sredstva mora skupnost voditi ločeno po občinah. Tudi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je dolžna iz skupnega zneska izplačanih pokojninskih in invalidskih prejemkov odvajati prispevek za družbeno pomoč občinskim solidarnostnim skladom. Druga sredstva se smejo uporabljati samo za graditev domov in stanovanj, ki se trajno uporabljajo za upokojene in invalide. K uporabi teh sredstev morajo dati soglasje prizadete občinske skupščine.

Novi subjekt financiranja stanovanjske graditve so občani, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporabljajo dopolnilno delo drugih oseb. Od drugih financiranj se razlikujejo po tem, da vsa sredstva, ki so jih zavezani plačevati za stanovanjsko graditev in družbeno pomoč vplačujejo v solidarnostni sklad.

Delavci, ki so zaposleni pri takih občanah, rešujejo svoje stanovanjske vprašanje z lastnimi privarčevanimi denarnimi sredstvi in z bančnimi krediti.

Nova institucija v sistemu financiranja stanovanjske graditve so po tem zakonu solidarnostni stanovanjski skladi. Ustanovijo se za območje cele občine in so po

zakonu pravne osebe. Pomembno je, da vsi vlagatelji sredstev za družbeno pomoč plačujejo v solidarnostni sklad tiste občine, na katere območje ima delavec stalno prebivališče in to v višini, kot jo je predpisala občinska skupščina, na katere območju je sedež TOZD.

Pomembno vlogo v sistemu financiranja stanovanjske graditve imajo poslovne banke. Bistvena novost, ki jo prinaša zakon je, da z vsemi sredstvi, ki so namenjena za kreditiranje stanovanjske graditve razen s prostimi bančnimi sredstvi, samostojno upravljajo in gospodarijo vlagatelji. Poslovne banke kreditirajo stanovanjsko graditev iz namenskih vlog, zbranih od varčevalcev in organizacij združenega dela, iz sredstev, ki jih združujejo organizacije združenega dela na podlagi samoupravnega sporazuma ter iz denarnih sredstev odpravljenih občinskih skladov za kreditiranje stanovanjske graditve. Pri tem so do ugodnejših pogojev za posojila upravičeni tisti občani in organizacije, ki po lastni udeležbi gradijo ali kupujejo nove stanovanjske hiše in stanovanja, in sicer v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in predpisane stanovanjskega standarda. Pri določevanju pogojev za posojila je treba upoštevati tudi socialno stanje posojilojemalca. Odplačilna doba za posojila ne more biti daljša od 25 let, obrestna mera pa ne nižja od 2%.

Vsi načini financiranja, ki jih določa zakon rešujejo medsebojne odnose delavcev pri stanovanjski graditvi in jih povezujejo v skupnem družbenem naporu za odpravo stanovanjskega primanjkljaja.

Berta Malovrh-Olup
(Se nadaljuje)